

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

הדלקה בטבל טמא

(כ"ו א') **תנו רבנן:** אין מדליקין בטבל טמא בחול, ואין צריך לומר בשבת. כיוצא בו: אין מדליקין בנפט לבן בחול, ואין צריך לומר בשבת.

(ומברר) בשלמא נפט לבן, מפני שהוא עף; אבל טבל טמא, מאי טעמא?

(ומבאר) אמר קרא¹: **וְאֵנִי הִנֵּה נֹתֵתִי לָךְ אֶת מְשֻׁמֶרֶת תְּרוּמָתִי** - בשתי תרומות הכתוב מדבר, אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה. מה תרומה טהורה (שהיא לאכילה), אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך, אף תרומה טמאה (אע"פ שאין אתה אוכלת אלא מסיקה) אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך.

שיטות הראשונים

הנאה של כילוי בטבל טהור: רש"י כתב, אין מדליקין בטבל טמא, וכל שכן בטהור. והסכימו **תוספות** לעיקר דבריו². **ורשב"א** כתב בשם **תוספות**, דודאי טבל טמא דווקא קאמר³, ולעולם טבל טהור מותר להדליק בו, דכיון דשייכא בה אכילה ממש, אין אסור בה אלא אכילה ממש. וכן כתב **הרא"ש**⁴.

הנאה שאינה של כילוי בטבל טמא: כתבו **תוספות**, דהנאה שאינה של כילוי, שרי. דלא מצינו בשום מקום שיהא טבל אסור בהנאה⁵.

טומאת בגדים

(כ"ו א') **תניא (בתוספתא):** רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל היוצא מן העץ (כמו קנבוס וצמר גפן), אין בו משום שלוש על שלוש (אצבעות, לקבל טומאת בגדים), ומסככין בו (סוכה, הואיל ואינו מקבל טומאה. שאין מסככים בדבר המקבל טומאה). חוץ מפשתן (שלמדים מפסוקים שנקרא עץ, ומקבל טומאת נגעים, ואין מסככים בו).

(כ"ו ב') אמר אביי: רבי שמעון בן אלעזר ותנא דבי רבי ישמעאל אמרו דבר אחד. רבי שמעון בן אלעזר, הא דאמרן. תנא דבי רבי ישמעאל מאי היא? דתני דבי רבי ישמעאל: הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם, ופרט לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים, מה להלן צמר ופשתים, אף כל צמר ופשתים.

1. במדבר, פר' קורח, יח.ת.

2. אלא שכתבו דלא הוי כל שכן, דמהיכא תיתי? אלא הוא הדין בטבל טהור, דילפינן טבל טהור מטבל טמא, מה טבל טמא אין לך בו שום הנאה של כילוי אלא מהרמה ואילך, אף טבל טהור כן.

3. והכי קאמר מה תרומה טהורה אין לך בה אכילתה אלא משעת הרמה ואילך, אף תרומה טמאה אין לך בה אכילתה דהיינו שריפתה, אלא משעת הרמה ואילך.

4. מקורות - תוספות (ד"ה אין). רא"ש (תוספותיו). רשב"א (ד"ה אין).

5. ומהכא נמי ילפינן כהן ששכר פרה מישראל, לא יאכילנה כרשיני תרומה (יבמות ס"ו ב') דהנאה של כילוי אסורה לזרים; אבל שאר הנאות שרי, דתנן בפרק בכל מערבין (עירובין כ"ו ב') דמערבין לישראל בתרומה. תוספות (ד"ה אין). ולעניין **איסור הנאה של כילוי**, אם הוא מן התורה, ראה אריכות ב'משנה למלך' (הל' תרומות ב,יז) שכתב שנחלקו בו אבות העולם, ודן בדברי הראשונים, עיי"ש.

נתיבי הלכה - הדף היומי

השתלשלות ההלכה מהדף
עד השולחן ערוך

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

רבא אמר: שלשה על שלשה בשאר בגדים איכא בינייהו, דרבי שמעון בן אלעזר אית ליה, לתנא דבי רבי ישמעאל לית ליה.

דכולי עלמא שלוש (אצבעות) על שלוש, בצמר ופשתים (צמר או פשתן), מיטמא (=מקבל טומאה) בנגעים.

(ושקיל וטרי בדברי התנאים והאמוראים לגבי) שאר בגדים, איכא מאן דאמר דמקבלי טומאה בשלוש על שלוש (אצבעות) כצמר ופשתים. ואיכא מאן דאמר דמקבלי טומאה רק בשלושה (טפחים) על שלושה (שראוי אז גם לעשירים). ואיכא מאן דאמר דלית להו טומאה כלל.

שיטות הראשונים

שיעור שאר בגדים, שאינם צמר ופשתים, לקבל טומאה: פסק הרמב"ם (הל' כלים כב,א) כרבא לפי מסקנת הגמרא, דלכולהו תנאי מקבלי טומאה בשלושה על שלושה, וכתב, "בגדים של שאר מינין - אין מקבלין טמאה מפל הטמאות אלא אם היה בהן שלשה טפחים על שלושה טפחים או יתר, שנאמר: "או בגד" (ויקרא יא, לב) - מפני השמועה למדו שבא הכתוב לרבות שלשה טפחים על שלושה טפחים בשאר בגדים."